

Силабус
навчальної дисципліни
Історія зарубіжної літератури (романтизм та реалізм)
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма «Середня освіта (англійська мова і література)»
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.021 англійська мова і література
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Викладач Тетяна СВИЦА
Посилання на сайт <http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-zar-lit/composition-kaf-zar-lit/horolska/>

Контактний телефон +38 050 680 08 26
E-mail викладача: svicatany@gmail.com
Графік консультацій вівторок, 11.00-12.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
4 / 120 год.	очна (денна)	20 год.	20 год.	80 год.	екзамен
	заочна (дистанційна)	6 год.	4 год.	110 год.	

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: романтизм, реалізм, новела, психологізм, класичний реалізм, Вікторіанська доба, трансценденталізм.

Метою курсу є допомогти студентам долучитися до всесвітнього літературного процесу, збагатити їхній духовний світ знаннями історії зарубіжної літератури XIX століття, залучити до загальнолюдських цінностей, виховати почуття власної гідності, потребу в читанні, цікавість до художнього слова, сформувати естетичний смак, високу загальну і читацьку культуру, розкрити специфіку естетичних проблем, сутність художніх напрямків та течій в літературі XIX ст.

Предметом навчальної дисципліни є історико-літературний процес у світовій літературі загалом і літературі XIX ст. (романтизм, реалізм) зокрема.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати:** особливості художньої літератури як виду мистецтва; основні тенденції розвитку зарубіжної літератури від античності до сучасності, дискусійні питання історії зарубіжної літератури, провідні факти літературного процесу; основні положення творчих методів та літературних напрямів, різні погляди дослідників на явища зарубіжної літератури; естетику та поетику письменників, творчість яких репрезентується; особливості образного мислення, притаманного різним епохам та їхні прояви у художніх творах; особливості рецепції окремих творів у світовому контексті; літературознавчі критичні праці провідних дослідників та їх оцінку визначних творів авторів періоду, що вивчається.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти:** виконувати науковий аналіз явищ художньої літератури: аналізувати своєрідність стилю, жанру, композиції окремих творів; характеризувати систему образів; виявляти національну своєрідність античної літератури, її традиції та зв'язок із іншими літературами, зокрема – українською; вільно оперувати основними фактами біографії письменників, історіями написання творів, що вивчаються; аналізувати історичні джерела різноманітного характеру; логічно висловлювати і обґрунтовувати свої думки; провадити самостійний науковий пошук.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі загальної середньої освіти, що	ПРН 5. Уміти здійснювати міжкультурну комунікацію і долати міжкультурні бар'єри на

передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти. ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою в професійній діяльності як усно, так і письмово, комунікувати іноземною мовою за предметною спеціальністю. ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі. ПК 1. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної і філологічної наук, освітніх концепцій у процесі навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в закладі середньої освіти. ПК 6. Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики і культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора. РН 2. Демонструвати вміння навчати учнів державною та іноземною мовами; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмета та інтегрованого навчання. РН8. Спілкуватися державною мовою в професійній діяльності як усно, так і письмово, комунікувати іноземною мовою за предметною спеціальністю, висловлювати обґрунтовані твердження. РН9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності. РН 10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.	основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються, а також знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури. ПРН 6. Характеризувати тенденції, етапи і особливості літературного процесу країн у різні епохи, визначати світоглядно-естетичну специфіку літературних течій і напрямів; аналізувати твір за його ознаками та в контексті епохи, називати жанрові особливості твору, оперуючи відповідною термінологією. ПРН 10. Уміє критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.
--	---

Зміст курсу:

Тема 1. Естетика і поетика романтизму. Німецький романтизм. Періодизація, головні течії; романтична естетика: літературознавча теорія і творчість Ф.Шлегеля. Ієнський гурток. Гейдельберзький гурток. Творчість Е.Т.А.Гофмана: естетичні погляди, етапи творчості. Двовірність і принципи її втілення у творах Гофмана. Художня своєрідність у творах Гофмана: подвійна функція фантастики, двоплановість композиції, романтична іронія. Вплив Гофмана на європейську літературу.

Тема 2. Розвиток романтизму у Франції XIX століття. Історична характеристика періоду. Національна своєрідність і головні етапи розвитку. Творчість В.Гюґо: передмова до «Кромвеля» – маніфест романтизму. Драматургія і поезія. Романна творчість В.Гюґо: проблематика, образна система, поетика. Місце В.Гюґо в літературі XIX століття.

Жорж Санд: естетичні погляди, етапи творчості. Романна творчість: своєрідність романтичного конфлікту і образу головного героя. Літературно-критична діяльність Жорж Санд.

А. Міцкевич – засновник і теоретик польського романтизму. Періодизація творчості. Збірка «Поезія», поеми «Дзяди», «Гражина», «Конрад Валленрод», «Пан Тадеуш», поезії «Кримські сонети». Міцкевич і Україна. Ідеї і образи Ю.Словацького.

Тема 3. Романтизм в Англії. Історична характеристика періоду. Розвиток і періодизація англійського романтизму. Романтичний тип творчості: поети «озерної школи», Шеллі, Кітс.

Творчість Дж. Г. Байрона. Етапи життя і творчості. Еволюція героя «Паломництво Чайльд-Гарольда». «Східні поеми» – романтична поетика циклу. Творчість поета після 1816 р.: поема «Мазепа», драматургія, роман у віршах «Дон Жуан».

Творчість В. Скотта: поетична діяльність; естетичні принципи; герой і народ у романах. В. Скотт творець жанру історичного роману.

Тема 4. Романтизм В Америці. Хронологія, періодизація, національна своєрідність і представники американського романтизму. В. Ірвінг – творець американської новели «Книга ескізів». Творчість Ф. Купера. Пенталогія про Шкіряну Панчохоу. Образ ідеального романтичного героя. Творчість Е. По: проза і поезія. Естетичні принципи, мотиви і образи. Місце творчості Е. По у світовій літературі. Н. Готорн: естетичні погляди, жанрова своєрідність творів, моральний ідеал письменника.

Тема 5. Французька література 1820-1880 рр. Політична ситуація і розвиток літератури у 30-40-ві рр. XIX ст; становлення літературної критики; тема сучасності; тема революції. Творчість Ф.Стендаля: філософські, політичні, естетичні погляди. «Ваніна Ваніні» як ескіз до «Червоного і чорного». Італійська тема у творчості Стендаля. Романна творчість: «Червоне і чорне», «Люсьєн Левен»; «Пармська обитель»: проблематика, новаторство у зображенні картин війни. Особливості творчого методу Стендаля. Творчість Проспера Меріме: жанрова і стильова специфіка. Творчість О. Бальзака: головні етапи творчого шляху, задум «Людської комедії». Проблема «збагачення заради збагачення» у повісті «Гобсек». Проблематика роману «Батько Горіо». Структура і зміст романів Бальзака. Літературний рух у Франції 50-70-х рр. XIX ст. – реалізм середини століття. Творчість Г.Флобера: філософські, естетичні та політичні погляди. «Пані Боварі» як новий тип психологічного роману.

Тема 6. Англійська література Вікторіанської доби. Естетика класичного реалізму 30-40-х рр. XIX ст. Творчість Ч. Діккенса: етапи життя і творчості. «Олівер твіст», «Домбі і син» – соціально-сатиричні романи. Значення творчого доробку Діккенса.

Творчість У. М. Теккерея. Етапи творчості, еволюція реалізму і творчого світогляду письменника. «Ярмарок суєти»: проблема «роману без героя».

Тема7. Творчість жінок-авторок Вікторіанської доби: Джейн Остін «Гордість та упередження», Шарлотта Бронте «Джейн Ейр», Емілі Бронте «Грозовий перевал», Мері Шеллі «Франкенштейн».

Тема 8. Американська поезія трасценденталізму. Уолт Уйтмен. Творчість У. Уйтмена: ідеї та образи поезії. Збірка «Листя трави»: новаторство, особливості творчого методу письменника.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, активна участь у практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер/ноутбук, Zoom, Moodle.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного контролю та підсумкового контролю і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять. Лекційні заняття оцінюються на основі зроблених конспектів лекцій. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активна участь студентів у занятті, здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, виконання практичних завдань, самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі усного екзамену, який передбачає перевірку теоретичних знань та практичних навичок.

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час поточного контролю та підсумкового контролю (екзамену) (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах	Частина підсумкової оцінки у балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		50	100

Лекційні заняття	10		
Практичні заняття	40		
Підсумковий контроль		50	
Екзамен	50		

Таблиця 2. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	незадовільно		задовільно		добре		відмінно
	1-17	18-25	26-29	30-32	33-39	40-45	46-50
	F	FX	E	D	C	B	A
	не зараховано		зараховано				
Лекційне заняття 1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1
Лекційне заняття 2	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1
Лекційне заняття 3	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1
Лекційне заняття 4	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1
Лекційне заняття 5	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1
Лекційне заняття 6	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1
Лекційне заняття 7	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1
Лекційне заняття 8	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1
Лекційне заняття 9	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1
Лекційне заняття 10	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,8	1
Всього	2	3	4	5	6	8	10
Практичне заняття 1	1,5	2,2	2,5	2,7	3,3	3,7	4
Практичне заняття 2	1,5	2,2	2,5	2,7	3,3	3,7	4
Практичне заняття 3	1,5	2,2	2,5	2,7	3,3	3,7	4
Практичне заняття 4	1,5	2,2	2,5	2,7	3,3	3,7	4
Практичне заняття 5	1,5	2,2	2,5	2,7	3,3	3,7	4
Практичне заняття 6	1,5	2,2	2,5	2,7	3,3	3,7	4
Практичне заняття 7	1,5	2,2	2,5	2,7	3,3	3,7	4
Практичне заняття 8	1,5	2,2	2,5	2,7	3,3	3,7	4
Практичне заняття 9	1,5	2,2	2,5	2,7	3,3	3,7	4
Практичне заняття 10	1,5	2,2	2,5	2,7	3,3	3,7	4
Всього	15	22	25	27	33	37	40
Разом максимальна кількість набраних балів	17	25	29	32	39	45	50

Таблиця 3. Розподіл набраних студентом балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	незадовільно	задовільно	добре	відмінно

	1-17	18-24	25-28	29-32	33-38	39-44	45-50
	F	FX	E	D	C	B	A
Екзаменаційне питання 1	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Екзаменаційне питання 2	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Екзаменаційне питання 3	5,6	8	9,3	10,6	12,6	14,6	16,6
Максимальна кількість набраних балів	17	24	28	32	38	44	50

Таблиця 4. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	добре		B (дуже добре)
65-77			C (добре)
58-64			D (задовільно)
50-57	задовільно		E (достатньо)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34	незадовільно		F (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Боговін О. В. Історія зарубіжної літератури Середніх віків та Відродження: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ: ФОП Ткачук О. В., 2015. 244 с.
2. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
3. Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження. Київ: Знання, 2011. 476 с.

Додаткові

1. Галич О. А., Дмитренко В. І., Фоменко В. Г. Історія зарубіжної літератури. Античність. Середньовіччя. Луганськ: Альма матер, 2003. 228 с.
2. Качуровський І. Новела іспанського середньовіччя. *Слово і час*. 2002. № 7. С. 39-43.
3. Література західноєвропейського середньовіччя: нав. посіб. / за заг. ред. Н. О. Висоцької. Вінниця: Нова Книга, 2005. 464 с.
4. Шалагінов Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX сторіччя: іст.-естет. нарис. Київ: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 360 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua> (дата звернення 10.08.2020)
2. Бібліотека БДПУ. URL: <http://catalog.bdu.org/cgi-bin/wfinder.cgi> (дата звернення 10.08.2020)
3. Велика електронна бібліотека. URL: <http://www.big-library.info/> (дата звернення 10.08.2020)
4. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади). URL: <http://www.ae-lib.org.ua/> (дата звернення 10.08.2020)
5. Зарубіжна і українська літератури (твори). URL: <http://www.e-reading.me/author.php?letter=%C0> (дата звернення 10.08.2020)

звернення 10.08.2020)

6. Український журнал іноземної літератури «Всесвіт». URL: <http://www.vsesvit-journal.com/index.php>
(дата звернення 10.08.2020)
7. URL: <http://www.zarlit.com/article/2.html>
8. URL: https://pidruchniki.com/15100827/prirodoznavstvo/uchennya_aristotelya
9. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/5959/1/O_Halchuk_NP_2008_GI.pdf
10. URL: <https://www.ed-era.com/courses/>
11. URL: <https://prometheus.org.ua>
12. URL: <https://vumonline.ua/course/classical-works-influence-on-modern-society/>
13. URL: <https://wisecow.com.ua/literatura/miczna-literatura/>